

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia- asiakirja 2010-2011

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Konserni
39/2009



TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja 2010–2011

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja

Konserni

39/2009

Tekijät Författare Authors Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen organisaatio- ja ohjausryhmä pj. Kalle J. Korhonen siht. Tarja Reivonen ja Mikko Kuoppala	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Kesäkuu 2009	
	Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
	Toimielimen asettamispäivä 19.1.2009 Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja 2010–2011		
Tiivistelmä Referat Abstract Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja on aluehallinnon uudistuksessa (ALKU) käyttöön otettu uusi ohjauksen väline. Strategia-asiakirja on hallinnonalojen tavoitteiden yhteensovittamiseksi ja aluehallinnon toimintaedellytysten parantamiseksi ministeriöiden ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ohjaavien keskushallinnon viranomais-ten yhteistyössä muodostama näkemys siitä, miten valtakunnalliset tavoitteet sovelletaan alueelliseen toimintaan. Samalla asiakirja terävöittää alueiden strategista ohjausta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaympäristö asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle monia haasteita. Globalisaatio, ilmastonmuutos ja väestön ikääntyminen ovat megatrendejä, jotka vaikuttavat keskeisesti keskusten toimintaan ja joihin on haettava sopeutumiskeinoja. Lisäksi maailmantalouden kriisi heijastuu yhä enemmän Suomeen ja asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle merkittäviä haasteita. Toimintaympäristön haasteista johdetut strategiset tavoitteet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille 2010–2011 ovat: A. Alueellisen kilpailukyvyyn ja väestön hyvinvoinnin edistäminen, B. Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävä kehityksen edistäminen ja C. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnan kehittäminen. Tavoitteiden toteuttamiseksi keskusten kautta suunnataan eri ministeriöiden pääluokassa olevia substanssimäärärahoja voimassa olevan lainsäädännön, hallinnonalan strategisten linjausten ja erilaisten ohjelmien perusteella. Keskusten toimintamenot esitetään vuosittain valtion talousarvioesityksessä. Keskusten henkilöstöresurssien mitoituksessa otetaan huomioon valtion tuottavuusohjelmaa koskevat päätökset. Aluehallinnon uudistamishankkeen jatkovalmisteluun asetetun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen organisaatio- ja ohjausryhmän tehtäväksi annettiin mm. valmistella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirjaa koskeva ehdotus 31.3.2009 mennessä. Työryhmä asetti valmistelua varten ohjaavien ministeriöiden edustajista koostuvan alatyöryhmän, jota johti työ- ja elinkeinoministeriön edustaja. Asiakirjan luonnos käsiteltiin ALKU-hankkeen valmisteluun liittyvissä ryhmissä, ELYjä ohjaavissa ministeriöissä ja se oli kommentoitavana alueellisilla ELY muutosryhmillä. Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: konserninohjausyksikkö/Tarja Reivonen, puh. 010 606 4942		
Asiasanat Nyckelord Key words elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, strateginen ohjaus, tavoitteet, aluehallinnon uudistaminen		
ISSN 1797-3554	ISBN 978-952-227-234-8	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 38	Kieli Språk Language Suomi, finska, finnish	Hinta Pris Price 13 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Esipuhe

Aluehallinnon uudistamisen tavoitteet

Hallitusohjelman mukaisesti käynnistetyn laajan aluehallintouudistuksen yleistavoitteena on saada aikaan kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto.

Uudistuksen toteuttamiseksi annetun hallituksen esityksen mukaan aluehallinnon uudistamisella pyritään valtion aluehallinnon ohjauksesta muodostamaan toimiva osa koko hallinnon ohjauksen kokonaisuutta siten, että aluehallinto on sovittavissa yhteen ja tukee valtion paikallishallinnon kehittämistä. Aluehallinnon viranomaisia pyritään ohjaamaan ministeriöiden yhteistyönä yhtenäisin menettelytavoitin ja samalla joustavasti hallinnonaloittain. Ohjausta koskevana tavoitteena on myös vahvistaa ministeriöiden verkostomaista strategista ohjausta ja alueilta tulevan kehittämistahdon kanavointia.

Pyrkimyksenä on, että aluehallinnon tuottavuus ja tuloksellisuus paranevat ja, että aluehallintoa organisoitaessa otetaan huomioon hallinnon kehittämisen tutkimustieto ja eurooppalaisen kehityksen suuntaviivat. Asiakasnäkökulmasta uudistuksella pyritään järjestämään ja tuottamaan palvelut entistä tehokkaammin sekä luomaan edellytyksiä sille, että aluehallinto voi kanavoida kansalaisten tahdon aikaisempaa paremmin toiminnaksi ja palveluiksi. Asiakaslähtöisen aluehallinnon tavoitteena on vastata asiakkaiden monimutkaisiin palvelutarpeisiin nykyistä paremmin ja kehittää palvelujen saatavuutta uusin keinoin.

Aluehallinnon strateginen ohjaus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja on aluehallinnon uudistuksessa käyttöön otettu uusi ohjauksen väline. Strategia-asiakirja on hallinnonalojen tavoitteiden yhteensovittamiseksi ja aluehallinnon toimintaedellytysten parantamiseksi ministeriöiden ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ohjaavien keskushallinnon viranomaisten yhteistyössä muodostama näkemys siitä, miten valtakunnalliset tavoitteet sovelletaan alueelliseen toimintaan. Samalla asiakirja terävöittää alueiden strategista ohjausta.

Asiakirja sisältää hallitusohjelmasta, hallituksen strategia-asiakirjasta, vaalikauden valtion kehyspäätöksestä, valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista, maakuntaohjelmista, politiikkaohjelmista, muista poikkihallinnollisista ohjelmista sekä kansainvälisistä sopimuksista ja lainsäädännöstä johdettavat tavoitteet sekä niistä johtuvat resurssilinjaukset. Strategia-asiakirja laaditaan hallituskaudeksi ja tarkistetaan yksityiskohdiltaan vuosittain.

Strategia-asiakirjan valmistelu annettiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten organisaatio- ja ohjaustyöryhmän tehtäväksi. Valmistelua koordinoi työ- ja elinkeinovarainministeriö ja siihen osallistuivat työryhmässä edustettuina olevat muut keskuksia ohjaavat ministeriöt ja keskusvirastot sekä nykyiset valtion alueviranomaiset ja maakunnan liiton edustajat sekä työntekijäjärjestöt. Ensimmäinen strategia-asiakirja on voimassa 31.5.2011 saakka, jolloin uudessa asiakirjassa voidaan ottaa huomioon uuden hallituksen ohjelman linjaukset.

Strateginen tulossopimus laaditaan jokaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallituskaudeksi ja sitä tarkennetaan vuosittain. Strategisessa tulossopimuksessa tulee ottaa huomioon strategia-asiakirja, alueiden kehittämisestä annettussa laissa tarkoitetut hallinnonaloittaiset alueiden kehittämistä koskevat suunnitelmat sekä alueen maakuntaohjelmassa sen toteuttamissuunnitelmassa asetetuista alueen kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet. Siinä määritellään kullekin keskukselle painopisteet, keskeiset toimintalinjat, yhteistyökysymykset ja yleiset tavoitteet sekä määrärahaehykset. Lisäksi määritellään valtion sitoutuminen maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmien mukaisten hankkeiden toteuttamiseen. Strategisen tulossopimuksen lisäksi ohjaava ministeriö tai keskusvirasto voi halutessaan tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa toiminnallisen tulossopimuksen, jossa keskuksen kanssa sovitaan sektorikohtaisista yksityiskohtaisemmista painopisteistä, linjauksista ja tulostavoitteista sekä sektorikohtaisten määrärahojen kohdentamisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategiset tavoitteet 2010–2011

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaympäristö asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle monia haasteita. Globalisaatio, ilmastonmuutos ja väestön ikääntyminen ovat megatrendejä, jotka vaikuttavat keskeisesti keskusten toimintaan ja joihin on haettava sopeutumiskeinoja. Lisäksi maailmantalouden kriisi heijastuu yhä enemmän Suomeen ja asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle merkittäviä haasteita.

Toimintaympäristön haasteista johdetut strategiset tavoitteet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille 2010–2011 ovat: A. Alueellisen kilpailukyvyn ja väestön hyvinvoinnin edistäminen, B. Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävä kehityksen edistäminen ja C. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnan kehittäminen. Tavoitteiden toteuttamiseksi keskusten kautta suunnataan eri ministeriöiden pääluokassa olevia substanssimäärärahoja voimassa olevan lainsäädännön, hallinnonalan strategisten linjausten ja erilaisten ohjelmien perusteella. Keskusten toimintamenot esitetään vuosittain talousarvioesityksessä. Keskusten henkilöstöresurssien mitoituksessa otetaan huomioon valtion tuottavuusohjelmaa koskevat päätökset.

Hyväksymme elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirjan
2010-2011

Helsingissä 20. toukokuuta 2009

Mauri Pekkarinen
Elinkeinoministeri

Tarja Cronberg
Työministeri

Henna Virkkunen
Opetusministeri

Stefan Wallin
Kulttuuri- ja urheiluministeri

Sirkka-Liisa Anttila
Maa- ja metsätalousministeri

Anu Vehviläinen
Liikenneministeri

Paula Lehtomäki
Ympäristöministeri

Jan Vapaavuori
Asuntoministeri

Astrid Thors
Maahanmuutto- ja eurooppaministeri

Sisälllys

Esipuhe	5
Aluehallinnon uudistamisen tavoitteet	5
Aluehallinnon strateginen ohjaus.....	5
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategiset tavoitteet 2010–2011.....	6
Johdanto	10
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminta-ajatus.....	10
I Toimintaympäristön haasteet	11
Taloudellinen tilanne	11
Alueiden kilpailukyky ja talouskehityksen epävarmuus.....	12
Väestönkehitys, maahanmuutto ja aluerakenteen muutokset ..	13
Ilmastonmuutos, energia ja ympäristö	14
II Strategiset tavoitteet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille 2010–2011	16
A. Alueellisen kilpailukyvyn ja väestön hyvinvoinnin edistäminen	16
Taloudellisen tilanteen edellyttämät elvytystoimet.....	16
Yritystoiminnan uudistaminen	17
Aluerakenteen kehittäminen ja liikennejärjestelmän toimivuus..	18
Maaseudun elinvoimaisuus ja elinkeinot.....	20
Osaaminen, koulutus ja kulttuuri	21
Väestön ikääntyminen ja työvoimapolitiikka	23
Maahanmuutto ja kotouttaminen.....	24
B. Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävä kehityksen edistäminen	25
Kestävä yhdyskuntakehitys ja hyvä elinympäristö	25
Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen.....	26
Ympäristönsuojelu ja ekotehokkuus.....	27
Luonnonsuojelu	28
Vesivarojen käyttö ja hoito	28
C. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnan kehittäminen.....	30
Toiminnan asiakaslähtöinen kehittäminen.....	30
Yhteistyö maakunnan liittojen ja muiden sidosryhmien kanssa	30
Yhteistyö ja työnjako aluehallintoviranomaisten kanssa.....	31
Viestintä	31
Johtaminen ja toimintakulttuuri	32
Henkilöstöpolitiikka.....	33
III Tavoitteiden toteuttamiseen liittyvät resurssinjakukset	34
A. Hallinnonalakohtaiset voimavarataulukot	34

B. Ministeriöiden ohjauksessa olevat substanssimääräraha momentit	34
C. Tuottavuustavoitteiden toteuttaminen.....	35

Johdanto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

I Toimintaympäristön haasteet

Globalisaatio, ilmastonmuutos ja väestön ikääntyminen vaikuttavat keskeisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaan. Lisäksi maailmantalouden kriisi heijastuu yhä enemmän Suomeen ja asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle merkittäviä lisähaasteita.

Taloudellinen tilanne

Maailmantalouden taantuma on edelleen syvenemässä. Erityisen voimakkaasti supistumassa ovat maailmankauppa ja teollisuustuotanto. Elpymisen odotetaan alkavan vuonna 2010, mutta riski taantumasta muuttumisesta globaaliksi lamaksi on edelleen varteenotettava. Supistuva ulkomaankauppa on vetänyt Suomen teollisuustuotannon jyrkkään laskuun. Vuonna 2009 BKT supistuu tuntuvasti aiempia arvioita enemmän, noin 5 %. Vuonna 2010 tuotanto supistunee 1,5 %.

Työpaikkojen määrä vähenee vuonna 2009 yli sadalla tuhannella. Työttömien määrä kasvaa keskimäärin 70 000 hengellä, ja työttömyysaste nousee 9 prosenttiin. Työllisyystilanne heikkenee edelleen ensi vuonna. Valtiontalouteen syntyy tänä vuonna 6 miljardin euron alijäämä; velka kasvaa tätäkin enemmän. Valtiontalous pysyy syvästi alijäämäisenä myös lähivuosina.

Mikäli maailmantalous toipuu taantumasta vuoden 2010 aikana, ovat myös Suomen kansantalouden näkymät vuonna 2011 jälleen valoisampia. Talouskasvun arvioidaan olevan vuonna 2011 jopa pitkän ajan keskimääräistä kasvua nopeampaa. Taantumaa edeltäviin kasvulukuihin ei kuitenkaan enää päästä, sillä väestön ikääntymisestä johtuvat tarjontarajoitteet heikentävät tällöin jo talouden kasvupotentiaalia. Vuonna 2013 kansantuotteen kasvun arvioidaan jäävän alle 2 prosenttiin.

Suomi kohtasi taantumasta vahvan julkisen talouden tukemana. Julkinen talous heikkenee kuitenkin lähivuosina jyrkästi ja sen arvioidaan rikkovan jopa EU:n vakaus- ja kasvusopimuksessa asetetun 3 prosentin alijäämärajan. Vaikka talouden elpyminen vahvistaa julkista taloutta jälleen vuodesta 2011 lähtien, arvioidaan julkisen talouden olevan ilman uusia kasvua tukevia tai julkista taloutta vahvistavia toimia vuonna 2013 edelleen selvästi alijäämäinen.

Globaali talouden taantuma vaikuttaa lähivuosina eri sektoreille. Jatkuessaan ja syvetessään taantuma voi johtaa erilaisiin säästötoimiin ja kiristyvään kilpailuun voimavaroista. Taloustilanteen heikentyminen vähentää yritysten, kuntien ja kansalaisten investointihalukkuutta. Toisaalta suunnitellut elvytystoimet voivat aikais-
taa julkisten rakennushankkeiden käynnistämistä ja lisätä muun muassa väylä-
kentamista. Nämä vaikuttavat vireille tuleviin ympäristö- ja vesilupahakemuksiin
sekä voivat edistää myös pelastustoimen hankkeita.

Alueiden kilpailukyky ja talouskehityksen epävarmuus

Globaalitalous asettaa taloudet erilaiseen asemaan erikoistumisen ja työnjaon syvenemisen myötä. Taloustaantumien vauhdittamat muutokset näkyvät eri alueilla erilaisina. Kaikki alueet ovat globaalin kilpailun kohteena riippumatta siitä, tuottavatko ne paikallisia, alueellisia, kansallisia tai kansainvälisiä markkinoita varten.

Yritysten liiketoimintamahdollisuudet ovat heikentyneet merkittävästi sekä rahoituksen saatavuusongelmien että viennin ja kotimaisen kysynnän vähenemisen seurauksena. Tämä vaikeuttaa myös muuten elinkelpoisten yritysten selviytymistä taantumien yli. Yritystemme uusiutumista uhkaavat kustannuspaineissa tehtävät säästöt, erityisesti tutkimus- ja kehityspanoksissa. Protektionistiset toimet maailmalla ovat vakava uhka.

Maailmantalouden taantumassa tarvitaan poliittisia toimenpiteitä helpottamaan suomalaisia yrityksiä ja alueita jyrkästi heikkenevässä suhdannetilanteessa. Äkillisiä rakennemuutosongelmia esiintyy koko maassa erityisesti tuotantorakenteeltaan yksipuolisilla seuduilla. Kasvavat kaupunkiseudut nousevat avainasemaan koko kansantalouden kehityksen moottoreina.

Taluskriisin kielteiset vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin lomautettuihin, työpaikkansa menettäneisiin ja nuoriin, joiden siirtyminen oppilaitoksista työhön on vaikeutunut. Lisäksi taluskriisi koskettaa kaikkia kunnallisten palvelujen käyttäjiä rahoituksen vähentyessä. Vaikka 1990-luvun kokemukset eroavat nykyisestä tilanteesta, ne osoittavat, että panostukset osaamis pohjaan ja innovaatiotoimintaan ovat uuden nousun edellytyksiä luotaessa keskeisiä.

Kansalaisyhteiskunnan toimivuus ja kolmannen sektorin rooli ovat merkittäviä alueellisen kilpailukykyyn kehittämiseksi. Avoimeen vuoropuheluun perustuva kansalaisyhteistyö lisää sosiaalista pääomaa, sosiaalista koheesiota ja luottamusta ja tukee siten yhteiskunnan kykyä uudistua.

Maatalouden ja elintarviketuotannon moninaiset tehtävät ja vaikutukset heijastuvat laajasti koko yhteiskuntaan. Näiden tehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää kannattavaa ja hyvinvoivaa alkutuotantoa, kilpailukykyistä elintarviketietä sekä elinvoimaista maaseutua. Maataloustuotteiden maailmanmarkkinoiden ja kansainvälisen kauppapolitiikan kehitys, Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan muutokset ja unionin laajentuminen sekä koetut elintarvike- ja eläintautikriisit ovat kaikki omalta osaltaan muuttaneet maatalouden toimintaolosuhteita. Muutosten seurauksena kilpailu globaaleilla elintarvikemarkkinoilla on kiristynyt ja kiristyy edelleen samalla kun toiminnan ympäristövaikutuksille asetetaan yhä tiukempia vaatimuksia. Elintarviketuotannon toimialan elinkeinojen menestyminen perustuu korkeatasoiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen sekä innovaatioiden nopeaan hyödyntämiseen.

Globaalissa kilpailussa menestyminen vaatii tehokasta logistiikkaa. Suomen sijainti etäällä Euroopan liikenteen ja logistiikan valtaviirroista asettaa suuret haasteet. Tarkoituksenmukainen infrastruktuuri on logistiikan tehokkuuden perusedellytys, mutta kuljetusten tulevaisuus vaatii panostuksia myös osaamiseen ja palvelumarkkinoiden kehittämiseen.

Talouden taantuma vaikuttaa monin tavoin sekä liikennetarpeeseen että toimenpiteisiin. Liikenne voi vähentyä taloudellisen toimeliaisuuden vähentyessä. Liikenneinvestoinneilla ja muilla kehittämistoimilla voidaan parantaa työllisyyttä sekä avata elinkeinoelämälle uusia toimintamahdollisuuksia. Taloustilanteen heikentyminen vaikuttaa kuitenkin kuntien ja muiden toimijoiden rakentamisen edellytyksiin ja mahdollisuuksiin sekä halukkuuteen osallistua erilaisiin infrastruktuuri- ja ympäristöinvestointeihin.

Väestönkehitys, maahanmuutto ja aluerakenteen muutokset

Väestönkehityksen suurimmat haasteet kohdistuvat vanhusväestön kasvuun ja työikäisen väestön vähenemiseen. Suomi on väestötiheydeltään EU:n kaikkein harvimminkin asuttu jäsenvaltio. Väestö on keskittynyt alueellisiin kasvukeskuksiin ja niitä ympäröiville maaseutualueille. Alueiden väliset ja alueiden sisäiset rakenteelliset erot kasvavat tulevaisuudessa edelleen.

Suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle on riittävän ja osaavan työvoiman saatavuus turvattava. Suomeen on kehittymässä lukuisia huoltosuhteeltaan ja elinkeinon kehittämisen kannalta ongelmallisia seutuja, joissa työikäistä väestöä ei riitä kaikkiin tehtäviin. Erityisesti nuoret, koulutetut ja naiset muuttavat pois harvaan asutulta ja ydinmaaseudulta, jonka väestörakenne heikkenee vaikeuttaen palveluiden ylläpitämistä ja kehittämistä. Myös maahanmuuton alueelliset erot ovat suuria. Pidemmällä aikavälillä tarve kehittää työvoiman maahanmuuttoa työmarkkinoiden tarpeisiin vahvistuu.

Taantumasta huolimatta ihmisten kansainvälinen liikkuminen jatkuu. Suomeen muutti vuoden 2008 aikana yli 19 000 ulkomaalaista. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 11 %. Perhesiteiden ja opiskelun vuoksi tapahtuvan maahanmuuton kasvun ennakoidaan jatkuvan. Myös turvapaikanhakijoiden määrä on kasvussa. Tulevaisuudessa myös työvoiman maahanmuutto lisääntyy.

Kasvanut maahanmuutto edellyttää maahanmuuttajien työllistymisen ja kotoutumisen tehostamista. Tämä merkitsee panostamista palveluiden ja toimenpiteiden suunnitteluun ja järjestämiseen. Haasteena on myös kotoutumisen huomioiminen läpäisyperiaatteella eri hallinnonalojen puiteohjelmissa ja strategioissa.

Alueiden kyky ottaa vastaan hidastuvan talouskasvun ja voimistuvan rakennemuutoksen tuomia haasteita vaihtelee voimakkaasti. Heikoimmilla ovat väestö- ja työvoimaresursseiltaan vähäiset sekä elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset alueet, joilla myös koulutustaso on usein muuta maata alhaisempi.

Muuttoliikkeen tasapainottuminen ja maahanmuuton kasvukaan eivät pysty estämään väestön vähenemistä aivan eteläisiä maakuntia ja mahdollisesti Pohjois-Pohjanmaata lukuun ottamatta. Tulevaisuuden lähtömuuttoalueita ovat entistä selvemmin myös monet keskuseudut, jotka kilpailevat keskenään opiskelijoista ja työvoimasta.

Eriytyvä aluekehitys lisää liikenteen kysyntää ja investointitarvetta kasvualueille. Samanaikaisesti liikenneväylien ja liikennepalvelujen riittävä palvelutaso on säilytettävä väestöä menettävillä alueilla.

Väestön ikääntyminen edellyttää liikenneympäristön ja liikennepalveluiden kehittämistä turvallisiksi ja esteettömiksi.

Ilmastonmuutos, energia ja ympäristö

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja muutokseen sopeutuminen ovat merkittävimmät globaalit ympäristöhaasteet. Ne vaikuttavat merkittävästi maapallonlaajuisen yhteistyön kautta ihmisten ja yhdyskuntien toimintaan ja elämään. Ympäristöpolitiikassa on entistä enemmän kiinnitettävä huomiota luonnonvarojen kestävään käyttöön sekä tuotannon ja kulutuksen koko elinkaareen. Lisäksi keskeisenä haasteena on luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen ja suotuisan tason säilyttäminen.

Yhdyskuntarakenteen hajautumisen pysäyttäminen on tärkeää erityisesti kaupunkiseuduilla, joissa on suuri mahdollisuus vaikuttaa liikennetarpeen ja energiankulutuksen vähentämiseen. Toisaalta myös haja-asutusalueiden peruspalvelujen saatavuudesta on huolehdittava. Kuntasektorilla on tapahtunut ja tapahtumassa merkittäviä muutoksia rakenteessa ja palvelutuotannossa (PARAS-hanke). Muutokset vaikuttavat myös sekä maankäytön suunnitteluun että rakennusvalvonnan järjestämiseen kunnissa.

Itämerellä vakavina ympäristöongelmina ovat rehevöityminen ja kasvaneet ympäristöriskit öljy- ja kemikaalikuljetusten voimakkaan lisääntymisen takia. Maatalouden ja haja-asutuksen ravinnepäästöt heikentävät monin paikoin sisävesien ja meren tilaa. Ravinnepäästöjä vähennetään edelleen maatalouden ympäristötukiohjelman avulla, mutta muutokset näkyvät pitkällä viiveellä.

Vaarallisten kemikaalien käyttö on edelleen mittavaa, ja vaarallisten aineiden sekä pienhiukkasten päästöt ovat ympäristön ja terveyden kannalta liian suuret.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ilmenevät myös muun muassa muuttuneissa hydrologisissa oloissa ja vesien rehevöitymisessä. Ääri-ilmiöt, kuten rankkasateet ja tulvat, voivat aiheuttaa mittavia vahinkoja ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle, ympäristölle ja taloudelliselle toiminnalle. Tulvien ja kuivuuden lisääntyminen aiheuttavat myös yhdyskuntien vesihuollolle yhä suurempia ongelmia.

Toisaalta ilmaston lämpeneminen lisää viljelykasvien satomääriä ja antaa mahdollisuuden uusien viljelykasvien viljelyyn myös Suomen olosuhteissa. Samalla kuitenkin tuholais- ja kasvitautiriskit kasvavat.

Elinympäristön laadulla (viihtyisyydellä, turvallisuudella ja terveellisyydellä) on yhä suurempi merkitys ja painoarvo esimerkiksi maakuntien strategioissa. Myös luontoon ja luonnonvarojen hyväksikäyttöön tukeutuvien virkistys- ja elinkeinotoimintojen merkityksen voidaan arvioida edelleen kasvavan. EU:n lainsäädäntö ja sen kansallinen toimeenpano tuovat jatkossakin yhä enemmän tehtäviä aluehallinnolle.

Uusiutuviin energialähteisiin perustuva energian tuotannon lisääminen edellyttää energiatehokkuuden parantamista, teknologisiin innovaatioihin, hajautettuihin energiaratkaisuihin ja energiaa säästävään rakentamiseen panostamista sekä tukea bioenergiainvestointeihin.

Suomi on liikenteessä erittäin riippuvainen tuontiöljystä. Öljyn hinta ja saatavuus vaikuttavat vahvasti liikkumismahdollisuuksiin ja kuljetuksiin sekä tiestön ylläpidon kustannuksiin. Öljyn hinnan noustessa Suomen kilpailukyky suhteessa kauppakumppaneihin heikkenee, koska kuljetuskustannukset nousevat. Teknologian kehitys edesauttaa ilmastotavoitteiden saavuttamista.

II Strategiset tavoitteet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille 2010–2011

A. Alueellisen kilpailukyvn ja väestön hyvinvoinnin edistäminen

Taloudellisen tilanteen edellyttämät elvytystoimet

Talouskriisissä tarvitaan kasvua ja työllisyyttä elvyttäviä sekä yrittäjien ja kuluttajien luottamusta herättäviä toimia talouden toiminnan edistämiseksi. Tilanne korostaa jopa aikaisempaa voimakkaammin tarvetta panostaa alueiden toimintaedellytysten, yritys ympäristöjen ja alueiden kaiken potentiaalın vahvistamiseen ja täysimääräiseen käyttöönottoon. Alueiden globaalia kilpailukykyä lisätään ja pitkän aikavälin menestys edellytyksiä vahvistetaan suuntaamalla voimavaroja muun muassa osaamisen vahvistamiseen, innovaatiojärjestelmän ja -ympäristöjen kehittämiseen sekä niitä tukevan infrastruktuurin ja verkostojen kehittämiseen. Tämä edistää osaltaan koko kansantalouden mahdollisuuksia selvitä laskusuhdanteesta.

Työttömyyden kasvua rajoittavat välittömät toimet taantuman vaikutusten torjumiseksi eivät saa olla ristiriidassa pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa. Rakenteen muutoksen, osaamisen ja uudistumisen keskeisin kannustin on toimiva kilpailu. Alueelliset erityishaasteet ja äkilliset rakennemuutokset edellyttävät nopeita kohdennettuja toimenpiteitä. Yritysten kilpailukyvn varmistamista sekä koulutuksen ja työvoiman osaamisen kehittämistä tuetaan muun muassa EU:n rakennerahastojen rahoituksella alueellisen kilpailukyvn vahvistamiseksi. Niitä käytetään myös innovaatiojärjestelmän kehittämiseen sekä yritysten ja oppilaitosten verkostoissa tapahtuvan kehittämisen tukemiseen kansallisen innovaatiopolitiikan edellyttämällä tavalla.

Tärkeätä on huolehtia siitä, että elinkelpoiset yritykset selviytyvät taantuman yli. Julkisten investointien, kuten infrastruktuurirakentamisen, merkitys työllistäjänä on suuri. Avautuvat työpaikat on täytettävä nopeasti. Tuottavuuden kehittämisen painopiste on suunnattava julkisiin palveluihin. Yritystoiminnan lisääminen erityisesti terveys- ja sosiaalialoilla on keino lisätä kilpailua ja sitä kautta parantaa tuottavuutta. Samalla on lisättävä kansalaisten valinnanvapautta palveluntarjoajien osalta.

Innovaatiot ovat tehokkain ja välttämätön tulevaisuuden kasvun pohjan ja uudistumisen rakennusaine. Osana elvytystä jalkautetaan kansallinen innovaatiostrategia alueille siten, että maakuntien innovaatiostrategioita toteutetaan ja kehitetään

ja suurimpien kaupunkiseutujen kanssa tehdään yhteistyötä innovaatiopotentialin vahvistamisessa ja käyttöönotossa.

- Edistetään julkisia, kilpailukykyä lisääviä investointeja ja korjausrakentamista elvytystoimenpiteillä.
- Huolehditaan elinkelpoisten yritysten toiminnan jatkuvuudesta muun muassa soveltuvien rahoitusinstrumenttien avulla.
- Reagoidaan nopeasti äkillisiin rakennemuutoksiin räätälöidyin ja alueille kohdennetuin erityistoimenpitein, alueiden omaa toimintaa tukien ja kehittäen.
- Parannetaan viennin edellytyksiä muun muassa rahoitusta edistämällä.
- Lisätään työvoima- ja koulutuspoliittisia toimia rakenne- ja pitkäaikaistyöttömyyden torjumiseksi.
- Edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan alueellisen kohtaantoa.
- Panostetaan osaamisen kehittämiseen ja yritysten uusiutumiseen muun muassa lisäämällä T&K&I-rahoitusta.
- Huolehditaan, että taloudessa kilpailu toimii hyvin.

Yritystoiminnan uudistaminen

Yritysten menestyminen kansainvälisillä markkinoilla perustuu uudistumiskykyyn, tuottavuuden paranemiseen ja osaamisen luomaan kilpailuun. Markkinoiden avoimuus ja toimiva kilpailu ovat keskeisiä rakennemuutoksen osatekijöitä ja tuottavuuden parantamisen kannustimia. Yhtä tärkeää on työmarkkinoiden hyvä toiminta.

Nopeasti kasvavat yritykset luovat jatkossa huomattavan osan uusista työpaikeista ja edistävät talouden rakennemuutosta. Tämän vuoksi globaaleille markkinoille ja nopeaan kasvuun pyrkiville innovatiivisille yrityksille on rakennettava huippuluokan toimintaedellytykset kasvuun kannustavalla säätelyllä, tehokkailla riskirahoitusmarkkinoilla ja näitä yrityksiä tukevilla yrityspalveluilla.

Innovaatiotoimintaan on panostettava vahvasti ja laaja-alaisesti samalla kehittäen kykyä hyödyntää näitä innovaatioinvestointeja kansainvälisessä liiketoiminnassa ja julkisissa palveluissa. Innovaatiotoiminta keskittyy ja hakeutuu alueille, joilla niillä on riittävästi edellytyksiä. Luovat ja toimivat innovaatiokeskittymät ovat sekä paikallisesti ja alueellisesti kiinnittyneitä että globaalisti verkottuneita. Yritysten ja alueiden menestys on entistä riippuvaisempi niiden kyvystä asemoitua näihin verkostoihin. Alueiden on erikoistuttava ja vahvistettava ydinosaamista. ELYt kannustavat yrityksiä ja julkisia yhteisöjä mukaan erilaisiin osaamis- ja innovaatioyhteisöihin.

- Edistetään uusien yritysten syntymistä sekä tuetaan varhaisen vaiheen kasvua ja sitä kautta työpaikkojen syntymistä.
- Edistetään kasvuyritysten kehittymistä ja kansainvälistymistä muun muassa verotuksen, toimivien riskirahoitusmarkkinoiden, yrityshautomoiden ja julkisten palvelujen keinoin.

- Parannetaan jouston ja turvan tasapainoa työmarkkinoilla, lisätään työntekijöiden alueellista ja ammatillista liikkuvuutta ja kehitetään muutosturvamallia ennakoivammaksi.
- Kehitetään alueiden erityisvahvuuksia ja osaamiskeskittymien vuorovaikutusta ympäröivien alueiden kanssa.
- Kehitetään innovaatioympäristön kansainvälistymistä ja verkottumista Euroopan ja maailman huippualueiden kanssa muun muassa edistämällä tutkimus- ja kehitysyhteistyön strategisia kumppanuuksia.

Aluerakenteen kehittäminen ja liikennejärjestelmän toimivuus

Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin. ELYt tukevat alue- ja yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyin ja kansainvälisen aseman vahvistamista siten, että olemassa olevia rakenteita hyödynnetään mahdollisimman hyvin ja elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävää hyödyntämistä edistetään.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti aluerakennetta kehitetään monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena. Toimivan aluerakenteen runkona kehitetään Helsingin seutua, maakuntakeskuksia sekä kaupunkiseutujen ja maaseudun keskusten muodostamaa verkkoa. Eteläisessä Suomessa aluerakenne perustuu erityisesti Helsingin ja alueen muiden kaupunkikeskusten välisiin raideliikenneyhteyksiin. Kaupunkiseuduilla maankäyttö ja liikenne sovitetaan yhteen. Matka- ja kuljetusketjut toimivat ennustettavasti ja kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen markkinaosuus kasvaa.

Aluerakenteen tasapainoista kehittämistä, yritystoiminnan edellytyksiä ja väestön hyvinvointia edistetään vahvistamalla kaupunkiseutujen kilpailukykyä sekä yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja eheyttä. Kaavoituksen ja maapoliittisten keinojen monipuolista käyttöä edistetään hyvän yhdyskuntasuunnittelun toteuttamiseksi sekä kuntien maanhankinnan ja tonttitarjonnan lisäämiseksi. Pitkäaikaisasunnottomuutta vähennetään erityisesti suurissa kaupungeissa yhdistämällä asuntojen hankinta ja riittävät asumisen tukipalvelut.

Toimiva liikennejärjestelmä edistää hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä varmistamalla toimivat matka- ja kuljetusketjut koko maassa. Tässä hyödynnetään tehokkaasti kaikkia liikennemuotoja sekä älykkään liikenteen suomia mahdollisuuksia. Joukkoliikenteen toiminta turvaa arjen liikkumisen perusedellytykset kaikkialla Suomessa. Liikenneverkko tarjoaa maan eri osille mahdollisuudet kehittyä ja pysyä elinvoimaisina. Logistinen järjestelmä toimii tehokkaasti ja tarjoaa yrityksille mahdollisuudet kilpailukykyiseen toimintaan. Liikennejärjestelmää kehitetään siten, että palvelutaso ja laatu voidaan varmistaa tasaisesti ja nykyistä tehokkaammin. Tämä tarkoittaa vaikuttamista liikennetarpeeseen ja kulku- tai

kuljetustavan valintaan, jotka tapahtuvat maankäytön ja liikennejärjestelmäsunnittelun yhteistyöllä sekä ajantasaisella informaatiolla liikenneväylien liikennöintiolosuhteista ja joukkoliikenteen käytettävyydestä. Olemassa olevan väylästäön käyttöä tehostetaan älykkään liikenteen ratkaisuille ja väylästäön parannetaan pienillä investoinneilla tasaisen palvelutason ylläpitämiseksi. Liikenneväylien isot laajennus- ja uusinvestoinnit otetaan käyttöön, jos palvelutasoa ei pystytä muutoin varmistamaan.

ELYjen tavoitteena yhdessä muiden toimijoiden kanssa on turvata päivittäisten matkojen ja kuljetusten toimivuus ja turvallisuus kestäväällä tavalla. Maakunnan liittojen johdolla tehtävässä alueellisessa liikennejärjestelmäsunnittelussa järjestelmää tarkastellaan kokonaisvaltaisesti kaikki liikennemuodot, tie-, raide-, meri- ja lentoliikenne huomioon ottaen.

- Suomen ulkomaankaupan tarvitsemat sekä seutujen väliset matka- ja kuljetusketjut ovat sujuvia, luotettavia ja tehokkaita. Matka-ajat seutujen välillä ovat ennakoitavissa.
- Kaupunkiseuduilla maankäyttö ja liikenne sovitetaan yhteen. Matka- ja kuljetusketjut toimivat ennustettavasti. Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen osuus kasvaa.
- Lentoasemaverkostoa ja lentoliikennettä ylläpidetään kaikkien asiakasryhmien tarpeet huomioon ottaen kysyntäpohjaisesti ja verkostoperiaatteella.
- Meriliikenteen toimintaedellytykset turvataan ylläpitämällä vesiväylästäön välityskyky sekä turvallisuuden varmistavat väylänhoito-, jäänmurto- ja alusliikennepalvelut.
- Rataverkolla panostetaan korvausinvestointeihin, tasoristeyksiä poistetaan ja junaliikenteen täsmällisyyttä parannetaan.
- Venäjän rajaliikenteen sujuvuuden parantamiseksi kehitetään aktiivisesti rajaliikenteen liikennejärjestelyjä.
- Lähialueyhteistyöhankkeista huolehditaan. Lisäksi pidetään yhteyttä muihin naapurimaiden alueellisiin liikenneviranomaisiin.
- Tieverkolla liikenteellisesti ja kuljetustarpeen kannalta samanlaisia teitä hoidetaan ja ylläpidetään koko maassa samantasoisesti. Ensimmäisessä varmistetaan tieverkon hoidon ja ylläpidon sekä liikenteen ohjauksen riittävä taso. Liikennepoliittiset ja alueiden kehittämisen tavoitteet suuntaavat alueellisia investointeja.
- Pääteiden hoitotaso pidetään hyvänä. Talvihoidon toimia kohdennetaan aiempaa tarkemmin strategisten asiakkaiden kuljetusten tarpeiden mukaan. Yöajan liikennöintiolosuhteita parannetaan. Liukkauden torjuntaa parannetaan päätiestön vilkkaimmalla osalla. Ensimmäisessä varmistetaan vilkkaimmin liikennöidyn tieverkon kunto.
- Joukkoliikenteen kehittämistoimia kohdennetaan erityisesti matkakettujen toimivuuden varmistamiseksi sekä liikennemuotojen välisen yhteistyön parantamiseksi.

- Tieverkon ja valokuituverkon yhteisrakentamista koordinoidaan ja lisätään liikenne- ja laajakaistapalvelujen edistämiseksi.
- Yhteyksiä parannetaan väyläverkon kehittämisinvestoinnein. E18 Helsinki-Vaailmaa-yhteys toteutetaan moottoritietasoisesti vuoteen 2015 mennessä.
- Liikenneturvallisuutta parannetaan. Tavoitteena on painaa tieliikenteessä kuolteiden määrä alle 150:een vuoteen 2020 mennessä.

Maaseudun elinvoimaisuus ja elinkeinot

Maaseudun elinvoiman säilyminen turvataan kestäväällä tavalla. Maaseutua vahvistetaan kilpailukykyisenä asuinympäristönä, yritysten sijoituspaikkana ja asukkaiden työllistäjänä. Erityisesti panostetaan maaseudun mikroyritysten toimintaan, kehitetään hajautettua bioenergian tuotantoa sekä luodaan mahdollisuudet paikalliselle, aloitteelliselle toiminnalle. Harvaan asutun ja ydinmaaseudun väestökehitystä tasapainotetaan, työllisyyttä parannetaan ja elinkeinotoimintaa monipuolistetaan. Kilpailukykyä ja kehityksen edellytyksiä tuetaan kaikilla alueilla.

- Kehitetään yritysten kilpailukykyä. Uutta yrittäjyyttä ja yrittäjien verkostoitumista suositetaan ja kehitetään maaseudun elinkeinojen monipuolistamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi.
- Vahvistetaan paikallista omaehtoista toimintaa maaseudun elinvoiman ja elämänlaadun lisäämiseksi.
- Edistetään maaseuturakentamista ja asumista.
- Kehitetään valtion ja kuntien alueiden virkistys- ja luontomatkailukäyttöä.
- Otetaan maankäytönsuunnittelussa huomioon erityyppisten maaseutualueiden olosuhteet, tiivistetään yhteistyötä ja parannetaan asukkaiden osallistumismahdollisuuksia.
- Kehitetään maaseudun erityisolosuhteet huomioon ottavia, joustavia tapoja palvelujen järjestämiseen.
- Huolehditaan maaseudun ja saariston saavutettavuudesta, yhteyksien toimivuudesta ja tietoliikenneyhteyksien tasapuolisuudesta.
- Parannetaan maaseudun vesihuoltoa ja edistetään viemäriverkostojen laajentamista haja-asutusalueilla.

Suomalaista maataloutta ja elintarvikkeiden tuotantoketjua kehitetään kokonaisuutena, joka perustuu osaamiseen ja innovaatioihin ja kykenee laatutuotteillaan hyödyntämään myös vientimahdollisuudet. Harjoitettavan maatalouspolitiikan tavoitteena on turvata aktiivitulojen toiminnan kannattavuus ja viljelijöiden nouseva tulokehitys sekä mahdollistaa kotimaisiin raaka-aineisiin perustuvien elintarvikkeiden tuotantomäärien säilyttäminen nykytasolla. Maatalouden tuotantopanosten korkea laatu ja kasvinterveyden hyvän tilan säilyttäminen edesauttavat osaltaan maa- ja elintarviketalouden kilpailukykyä. Maatalouteen perustuvaa energiatuotantoa lisätään.

Maatilataloutta kehitetään perheviljelmäpohjaisena. Tavoitteina ovat tuottavuuden nousu ja elinkeinon kilpailukyvyn paraneminen. Maatalouden tukijärjestelmiä kehitetään kokonaisuutena siten, että kannustimet terveeseen yrittäjyyteen säilyvät ja kannattavuus eri tuotantosuunnissa ja alueilla kehittyy tasapuolisesti ja myönteisesti. Samalla huolehditaan korkeasta ympäristön- ja eläinsuojelun tasosta sekä maaseutu- ja kulttuurimaiseman hoidosta. Tavoitteena on säilyttää Suomen asema elintarviketurvallisuuden huippumaana.

- Luodaan edellytykset harjoittaa maataloustuotantoa taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä ja eettisesti hyväksyttävällä tavalla koko Suomessa.
- Edistetään maatilojen monialaisuutta.
- Varmistetaan kotimaisen elintarvikeketjun tarvitseman laadukkaan raaka-aineen tuottaminen.
- Lisätään suomalaisen ruuan arvostusta.
- Turvataan maatalouden kannattavuus.
- Vähennetään maataloustuotannon ravinnekuormitusta.
- Lisätään maatalousperäistä bioenergiatuotantoa.
- Lisätään maatalousperäistä rehun ja raaka-aineen tuotantoa.

Kalatalouspolitiikan tavoitteena on kalakantojen kestävä ja monipuolinen hyödyntäminen.

- Luodaan työpaikkoja kannattavalle elinkeinokalatalouden sektorille.
- Tuotetaan sosiaalista ja taloudellista hyötyä sekä luodaan kansalaisille virkistymämahdollisuuksia ja hyvinvointia vapaa-ajan kalatalouden toimilla.
- Pidetään kalavarat suunnitelmallisella ja tehokkaalla hoitotoiminnalla geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina.
- Huolehditaan kalastus-, vesi-, ympäristönsuojelu- ja ympäristövaikutusten arviointi -lainsäädäntöön liittyvistä perustehtävistä.

Porotaloudessa tavoitteena on edistää porotaloutta merkittävänä alueellisena maaseutuelinkeinona ja porotalouden kannattavuuden ja rakenteen kehittymistä. Luontaiselinkeinotaloudessa tavoitteena on maan kaikkein pohjoisimmassa osassa asuvien asuin- ja toimeentulomahdollisuuksien parantaminen.

Osaaminen, koulutus ja kulttuuri

Aikuiskoulutukseen liittyvää alueellista yhteistyötä vahvistetaan ministeriöiden, aluehallintoviranomaisten ja alueellisten sidosryhmien kanssa. Palveluilla edistetään alueiden muuttuviin osaamis- ja koulutustarpeisiin vastaamista elinikäisen oppimisen periaatteella koordinoitusti ja tuloksellisesti.

Aikuiskoulutuksen palvelukokonaisuuksien muodostumista (työ- ja elinkeinopolitiikkaan liittyvät osaamis- ja kehittämispalvelut sekä aikuiskoulutuksen järjestäjien koulutus- ja kehittämispalvelut) edistetään ja koordinoidaan. Osaamisen kehittämistä huolehditaan myös kouluttamalla työpaikkaohjaajia sekä aikuiskoulutuksen opetushenkilöstöä.

Alueellisen kilpailukyvyyn kehittämistä tuetaan työvoima- ja koulutustarpeen ennakointia kehittämällä. Tavoitteena on muun muassa alueellisen koulutustarjonnan ja kysynnän välisen kohtaannon parantaminen. Maakunnan liittojen vetämään koulutustarpeen pitkän aikavälin ennakointiin osallistutaan kansallisten koulutuspoliittisten sekä työ- ja elinkeinopoliittisten linjausten mukaisesti.

Yritysten, korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten välistä verkostoitumista edistetään kilpailukyvyyn vahvistamiseksi sekä uusien innovaatioiden kehittämiseksi ja käyttöön ottamiseksi.

Oppilaitosten rakennushankkeita rahoitettaessa tuetaan koulutuksen tarpeista lähtevän pysyvän kouluverkon kehittämistä, jolloin painotetaan myös tilojen terveydellisyys- ja turvallisuuden vaatimusten toteutumista. Koulutuksen järjestäjille annetaan oppilaitosrakentamista koskevaa informaatio-ohjausta. Sekä rahoitettavia hankkeita arvioitaessa että informaatio-ohjauksessa kiinnitetään huomiota esteettömyyden vaatimuksiin ja energiataloudellisuuteen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimivat yhteistyöeliminä, jotka edistävät ammatillisen koulutuksen järjestäjien, ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja muiden aikuiskoulutusta järjestävien oppilaitosten alueellista yhteistyötä. Keskuksat vastaavat koulutuksen tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen alueellisesta saatavuudesta, aikuiskoulutuksen järjestäjille jaettavien työelämän kehittämisen ja palvelutehtävään liittyvien avustusten jakamisesta sekä muista työelämän kehittämistoimista ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen tukitoimista. Lisäksi keskuksat vastaavat pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluista (koulutus-, asiantuntija- ja konsultointipalvelut).

Perusasteen jälkeisen koulutuksen informaatio-ohjauksesta huolehditaan koulutuspoliittisten linjausten mukaisesti.

EU:n rakennerahastokaudella 2007–2013 painotetaan rakennerahastopolitiikan, kansallisen koulutus-, tutkimus- ja kulttuuripolitiikan sekä aluepolitiikan kehittämistavoitteiden yhteensovittamista ottaen huomioon alueiden erilaiset vahvuudet ja kehittämistarpeet.

Nuorten aktiivista kansalaisuutta edistetään siten, että jokaisella nuorella on mahdollisuus harrastustoimintaan. Nuorten osallistumista tuetaan, esimerkiksi äänestämistä vaille. Nuorten työpajatoimintaa tuetaan ja kehitetään nuorten sosiaaliseksi vahvistamiseksi. Tavoitteena on nuorisotyöttömyyden aleneminen. Ehkäisevää päihdetyötä tehostetaan nuorten huumeiden käytön ja kokeilun vähentämiseksi. Nuorten kasvu- ja elinoloja parannetaan. Nuorisotyön alueellisesta ja kansainvälisestä toiminnasta huolehditaan, erityisesti keskitytään lähialueyhteistyöhön.

Liikuntapoliittisin toimenpitein edistetään väestön hyvinvointia: terveyttä ja toimintakykyä elämänkaaren eri vaiheissa, painopisteenä lasten ja nuorten liikunta. Liikunnan paikallisen tason toimintaedellytyksiä vahvistetaan lisäämällä kunnan liikuntaan liittyvää neuvontaa, tukemalla kuntien liikuntapaikkapalvelujen tarjontaa sekä vahvistamalla kuntarajat ylittävää yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutarjonnassa. Liikunnan asemaa kunnallisena peruspalveluna

vahvistetaan ja arkiliikunnan edellytyksiä parantamalla lisätään väestön tasa-arvoisia liikuntaedellytyksiä. Liikunnan lähialueyhteistyöhön ja opetusministeriön kansainväliseen yhteistyöhön osallistutaan.

Kirjasto- ja tietopalveluiden saatavuutta ja laatua kansalaisten lähipalveluina edistetään. Kuntien välistä yhteistyötä tuetaan kirjasto- ja tietopalvelujen järjestämisessä. Kirjastojen toimintaa kaikille avoimina oppimis-, toiminta- ja elämysympäristöinä edistetään. Lasten ja nuorten kirjastopalvelujen kehittämistä sekä kirjastojen mediakasvatustyön edistämistä tuetaan. Ajanmukaisten kirjastotilojen rakentamista ja kirjastoautojen uusimista tuetaan. Lähialueyhteistyöhön ja opetusministeriön kirjastoalan kansainväliseen yhteistyöhön osallistutaan.

Väestön ikääntyminen ja työvoimapolitiikka

Ikääntymisen vuoksi työikäisen väestön määrä kääntyy laskuun vuonna 2010. Työvoiman määrä vähenee, ellei väestön työvoimaosuus nouse tai työvoiman maahanmuutto lisääny. Työvoiman saatavuus nousee talouskasvun ja työllisyyden kasvun rajoitteeksi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Alueelliset erot väestön ikärakenteessa ja työvoiman saatavuudessa ovat suuria.

Työllisyysasteen nostaminen edellyttää voimakkaita toimia. Työllisyysasteen nousun suurin potentiaali on ikääntyneissä ikäryhmissä. Tarvitaan riittävät kannustimet varttuneiden työmarkkinoille osallistumiseen sekä toisaalta työnantajien halukkuuteen palkata ikääntyneitä henkilöitä. Toisaalta on huolehdittava siitä, että nuoret saadaan sijoitettua työmarkkinoille nykyistä varhaisemmin.

Suomessa asuvat maahanmuuttajat ovat merkittävä työvoimaresurssi. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen sekä työllisyysasteen nosto voivat osaltaan vastata kantaväestön ikääntymisestä aiheutuvaan työvoimapulaan.

Työvoimapolitiikalla on tuettava työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Silloin työvoiman taitojen on vastattava sitä, mitä yritykset ja julkiset palvelut tarvitsevat.

- Tuetaan työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille.
- Edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan alueellista kohtaamista.
- Huolehditaan työvoiman osaamistasosta sekä tuetaan koulutuksella ja työelämän laadun kehittämällä työurien jatkumista.
- Vähennetään pitkäaikais- ja toistuvaa työttömyyttä tehokkailla välityömarkkinatoimilla.
- Edistetään työvoiman maahanmuuttoa ja kotoutumista, kielikoulutusta ja etnistä yhdenvertaisuutta sekä työelämän monimuotoisuutta.
- Edistetään palveluihin, työelämän laatuun sekä organisaatioiden ja järjestelmien kehittämiseen liittyviä innovaatioita.
- Tuetaan hiljaisen tiedon siirtymistä.
- Tuetaan henkilöstön selviytymistä rakennemuutoksissa.
- Parannetaan palvelujen tuottavuutta ja edistetään sähköisiä palveluja.

Maahanmuutto ja kotouttaminen

Suomessa asuvien maahanmuuttajien työttömyysaste on keskimäärin 21,5 %. Työttömyyden arvioidaan taantuman aikana nousevan kantaväestön työttömyyttä nopeammin. Maahanmuuttajien pitkäaikaistyöttömyyttä ja syrjäytymistä torjutaan taantuman aikana. Kaikkien maahanmuuttajaryhmien työllistymistä ja kotoutumista edistetään. Maahanmuuttajien tehokas työllistyminen edellyttää kohdennettuja toimia. Maahanmuuttajien pääsyä työmarkkinoille pyritään nopeuttamaan:

- kehittämällä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa
- kehittämällä kieli- ja ammatillista koulutusta sekä ammatillista täydennyskoulutusta
- hankkimalla riittävästi pätevyitysmkoulutusta korkeasti koulutetuille, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaisille
- kehittämällä työelämälähtöisiä kotouttamispalveluja.

Kotouttamiseen liittyvissä kysymyksissä pyritään paikallishallinnon toimivaan ohjaukseen sekä menettelyihin, joilla kotouttamisasiat voidaan sovittaa yhteen eri viranomaisissa. TE-toimistojen ohjausta ja resursseja sekä henkilöstön osaamista vahvistetaan lisääntyneen maahanmuuton tarpeita vastaavaksi. Maahanmuuttajajärjestöjen voimavaraistamiseksi luodaan yhteistyömalli. Kotouttamisen vaikuttavuuden seurantarjestelmä otetaan käyttöön. Seurantarjestelmän ja mittareiden kehittämiseksi hyödynnetään EU:n kotouttamisrahaston määrärahoja.

- Kehitetään TE-toimistojen ohjausta ja maahanmuuttoasioiden valtavirtaistamista TE-toimistoissa.
- Kehitetään alueellista yhteistyötä eri toimijoiden välillä (TE-toimistot, kunnat, järjestöt).
- Edistetään TE-toimistojen henkilöstön osaamista maahanmuuttoasioissa henkilöstökoulutuksella.
- Seurataan kotouttamista, kotoutumista ja hyviä etnisiä suhteita alueella.

Maahanmuuttajille tarjottavien palvelujen vahvistamista tarvitaan erityisesti suurissa kaupungeissa. Valtion ja kuntien väliseen yhteistyöhön pohjautuva aiesopimus (2009–2012) osana hallituksen metropolipolitiikkaa toteutetaan. Hallitusohjelman mukaisesti pääkaupunkiseudulle, Turun seudulle ja muille merkittäville maahanmuuttoalueille laaditaan yhdessä valtion ja seudun kuntien kanssa pilottiohjelma maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistymisen edistämiseksi. Kunnille annettavaa tukea ja neuvontaa vahvistetaan pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotossa ja kotouttamisessa.

- Alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kehitetään luomalla yhteisiä palveluketjuja valtion ja kuntien toimenpiteissä.
- Maahanmuuttajien kotoutumista edistetään maahanmuuttajatiheillä asuinalueilla ja seuduilla vahvistamalla vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.
- Kuntia tuetaan ja neuvotaan paikallistason kotouttamisohjelmien laadinnassa kotouttamistyön tehostamiseksi.

Pakolaisten ja luvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittamisesta sekä pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamisesta huolehditaan. Sopimusjärjestelmää ja seudullista yhteistyötä kehitetään kuntiin sijoittamisen turvaamiseksi.

- Kuntien kanssa neuvoteltujen kuntapaikkojen määrän tulee vastata kuntaan sijoittamista tarvitsevien henkilöiden määrää.
- Alueilta luodaan yhteistyösuhteet Maahanmuuttovirastoon.

Työvoiman maahanmuuttoa kehitetään ottaen huomioon väestökehitys ja siitä aiheutuva työvoiman tarve. Kehittäminen tapahtuu alueiden ja niiden yritysten tunnistamien tarpeiden pohjalta. Rekrytointia EU-maista hyödynnetään entistä laajemmin, myös työvoimakapeikkojen täyttämiseen. Resurssit keskitetään soveltuviin lähtömaihin ja ulkomaisen työvoiman välitysorganisaatioiden valvontaa vahvistetaan. Työperusteisesti Suomeen muuttavien perheenjäsenten tarpeet huomioidaan kotoutumisen tukemiseksi ja varmistamiseksi. ESR-rahoituksella toteutetaan valtakunnallisia kehittämisohjelmia kaudella 2007–2013. Työvoiman maahanmuuttoa lisäksi pyritään hyödyntämään muilla perusteilla tapahtuva maahanmuutto (esimerkiksi opiskelijat, perheenyhdistäminen) työvoiman tarpeisiin. Laitonta maahanmuuttoa ja laittomia työehtoja torjutaan.

- Kehitetään opastusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on edistää ulkomaalaisten selviytymistä työelämässä ja yhteiskunnassa.
- Kannustetaan Suomessa korkea-asteella opiskelleita ja valmistuneita muiden maiden kansalaisia jäämään Suomeen töihin.

Edistetään etnistä yhdenvertaisuutta ja hyviä etnisiä suhteita:

- turvaamalla alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien toiminta
- kehittämällä maahanmuuttajien ja heitä edustavien järjestöjen osallisuutta
- edistämällä ja tukemalla yhdenvertaisuussuunnittelua.

B. Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävä kehityksen edistäminen

Kestävä yhdyskuntakehitys ja hyvä elinympäristö

Kestävä ja toimiva yhdyskuntarakenteen ja hyvän elinympäristön merkitys asukkaiden hyvinvoinnin ja alueiden kilpailukyvyn kannalta on keskeinen. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen etenkin suurilla kaupunkiseuduilla ja rakentamisen energiatehokkuuden parantaminen ovat olennainen osa pitkän aikavälin ilmastostrategian toteuttamista.

- Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen varmistetaan kuntien kaavoituksen ohjauksella sekä yhteistyöllä maakunnan liittojen ja muiden viranomaisten kanssa.

- Alueidenkäytön ohjauksessa korostetaan erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja luodaan edellytyksiä kaupan sijoittumiselle yhdyskuntarakennetta eheyttävästi.
- Maaseudulla asukkaiden osallistumista maankäytön suunnitteluun edistetään tonttien myynnin ja kyläsuunnittelun vauhdittamiseksi.
- Paras-hankkeen osana laadittujen kaupunkiseutus suunnitelmien toteutumista ja muuta kaupunkiseutuyhteistyötä edistetään erityisesti maankäytön, asuminen ja liikenteen kysymyksissä.
- Edistetään sitä, että asuntorakentamiseen tarvittavien tonttien tarjonta kasvavilla kaupunkiseuduilla vastaa kysyntää nykyistä paremmin.
- Kasvukaupunkien lähiöitä kehitetään kilpailukykyisiksi ja vetovoimaisiksi asuntoalueiksi kestävä kehityksen periaattein.
- Meluntorjunnan tavoitteet otetaan huomioon erityisesti alueiden käytön ja liikenteen suunnittelun ohjauksessa.
- Rakennusperinnön suojelua koskevan uuden lainsäädännön tavoitteiden toteutuminen varmistetaan.
- Kaavoitetun alueen osuutta rantarakentamisessa lisätään ja poikkeamismenettelyn tarvetta vähennetään.
- Edistetään sitä, että rakentamisen ohjaus tukee erityisesti rakennuskannan energiatehokkuuden ja rakentamisen laadun paranemista sekä rakentamismääräysten yhtenäisiä tulkintoja.
- Valtioneuvoston käynnistämän Valtakunnalliset kosteus- ja hometalkoot -toimintapohjelman tavoitteiden toteutumista edistetään kosteusvaurioiden aiheuttamien menetysten vähentämiseksi ja uusien kosteusvaurioiden syntyminen torjumiseksi.
- Alueellisesti toimintavarmojen vesihuoltoverkostojen kehittämistä edistetään yhdyskuntakehitystä vastaavasti.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen edellyttävät monipuolisia ja voimakkaita toimia. Kansallisen pitkän aikavälin energia- ja ilmastostrategian tavoitteet ohjaavat toimintaa suunnittelukaudella. Energiansäästöä, energiatehokkuutta ja ekotehokkuutta parannetaan. Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestäväällä tavalla. Energiantuotannon, teollisuuden ja liikenteen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään.

- Ympäristöteknologioita kehitetään ja yritysten ympäristöstävällistä ja energiaa säästävää teknologiaa edistetään. Erityisesti uusiutuvan energian tuottamiseen ja käyttöön liittyvän teknologian tutkimus-, kehitys- ja demonstraatio-toimintaa lisätään.
- Ilmastonmuutokseen varaudutaan alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa.

- Luonnon sopeutumiskykyä turvataan parantamalla alueidenkäytön suunnittelulla suojelualueverkoston yhtenäisyyttä ja kytkeytyneisyyttä sekä säilyttämällä ekologiset yhteydet infrastruktuurihankkeissa.

Alueen toimijoihin vaikutetaan siten, että alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa sekä vesistöihin ja vesihuoltoon liittyvissä toiminnoissa otetaan huomioon ilmasto- ja energiastrategian tavoitteet. Erityisesti painotetaan kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja rakentamisen ekotehokkuutta. Liikenteen ja maankäytön suunnittelun sekä kaavoituksen yhteistyötä parannetaan, jotta se tukisi tavoitteita vähentää autoliikenteen tarvetta ja ohjaisi kuljetuksia kestävämpiin kulkumuotoihin.

- Parannetaan kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen mahdollisuuksia, liikenneturvallisuutta ja liikkumisen hallintaa.
- Parannetaan suurilla kaupunkiseuduilla joukkoliikenteen palvelutasoa ja edistetään raideliikenteeseen perustuvia ratkaisuja.
- Turvataan joukkoliikenteen peruspalvelutaso pienillä ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla.
- Viedään ilmastonmuutokseen sopeutuminen osaksi väylänpidon kehittämistä ja ylläpitoa. Tehdään tilanne- ja riskikartoitukset kriittisillä alueilla ja arvioidaan parantamistarpeet ja -mahdollisuudet.
- Edistetään tulvariskien hallintaa ja tulvariskien huomioon ottamista alueidenkäytössä ja rakentamisessa, vesihuollon erityistilanteisiin varautumista sekä patojen ja vesistöarakenteiden turvallisuutta.

Ympäristönsuojelu ja ekotehokkuus

Ympäristönhoidossa ja -suojelussa tavoitteena on ympäristön tilan parantaminen ja päästöjen vähentäminen sekä kulutuksen ekotehokkuuden paraneminen. Tavoitteena on tuottaa ajankohtaista tietoa ympäristön tilasta ja parantaa kansalaisten ja muiden toimijoiden ympäristötietoisuutta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa luodaan toimiva sisäinen yhteistyö sen varmistamiseksi, että ympäristön ja luonnonsuojelun, maisemanhoidon, alueidenkäytön ja rakennetun ympäristön kehittämisen tavoitteet otetaan huomioon myös virastojen muilla tehtäväalueilla.

ELYjen yhteistyö aluehallintovirastojen kanssa liittyy ainakin ympäristön suojelun, ympäristön kestävästä käytöstä sekä terveellisen elin- ja työympäristön kysymyksiin alueilla. Keskukset tukevat aluehallintovirastojen päätöksentekoa ympäristönsuojelun ja vesilain mukaisissa lupa-asioissa.

- Edistetään luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Luonnon monimuotoisuuden suojelulla ja hoidolla luodaan edellytyksiä luonnon virkistyskäytölle ja luontomatkailulle sekä alueen työllisyydelle ja tasapainoiselle aluekehitykselle.
- Edistetään toimia, joilla Itämeren tila paranee ja pintavesien rehevöityminen vähenee, käyttökelpoisuus parantuu ja hyvä ekologinen tila saavutetaan viimeistään 2027.

- Pannaan täytäntöön haja-asutuksen jätevesiasetus 2014 mennessä.
- Turvataan pohjavesien riittävyys ja hyvä kemiallinen tila.
- Hallitaan vaarallisten aineiden ja pienhiukkasten aiheuttamia riskejä.
- Minimoidaan liikenteen terveydelle ja luonnolle aiheuttamat haitat.
- Vähennetään jätteen määrää ja lisätään jätteiden hyödyntämistä.
- Varmistetaan, että ympäristölakien toimeenpanon valvonta on suunnitelmalista, tehokasta ja oikein kohdistettua.
- Varmistetaan monipuoliset vaihtoehtotarkastelut ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet ympäristövaikutusten arvioinnissa ohjauksella ja YVA-lausunnoissa.

Luonnonsuojelu

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja sen pohjalta laadittu toimintaohjelma ohjaavat luonnonsuojelutyötä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset luovat omalta osaltaan edellytyksiä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja luonnon tilan suotuisalle kehitykselle. Tarkoituksena on kehittää luonnonsuojelualueverkostoa ja tehostaa eliölajien suojelua. Tietopohjaa vahvistetaan. Toiminnassa pyritään laajaan yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa ja edistetään luonnonsuojelua osana alueen suunnittelua ja toimintaa.

- Luonnonsuojelualueverkostoa kehitetään vapaaehtoisuuteen perustuvilla ja kustannustehokkailla keinoilla valtioneuvoston Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmasta 2008-2016 (METSU) tekemän periaatepäätöksen mukaisesti.
- Eliölajien suojelua edistetään ottaen huomioon vuonna 2010 valmistuvan uhanalaisuustarkastelun tulokset ja kansallisen sekä EY-lainsäädännön velvoitteet.
- Vuonna 2008 valmistuneen Suomen luontotyyppien uhanalaisuustarkastelun pohjalta turvataan uhanalaisimpia luontotyyppisiä laajan keinovalikoiman avulla. Maatalousalueiden elinympäristöjen erittäin uhanalaiseen tilaan kiinnitetään erityistä huomiota.
- Tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden merkityksestä parannetaan kehittämällä viestintää kaikilla tasoilla.
- Natura 2000 -alueiden suojelutavoitteita vastaavasta suojelun toimeenpanosta huolehditaan.

Vesivarojen käyttö ja hoito

Tavoitteena on yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä vesitalous. Vesistöjen ja niiden valuma-alueiden hoidossa tavoitteena on vesistöjen hyvä käytettävyys ja tila sekä riskien hallinta. Vesihuollon edistämiseksi pyritään alueellisen

yhteistyön, erityistilanteisiin varautumisen sekä maaseudun vesihuollon parantamiseen. Ilmastomuutokseen sopeutumiseksi parannetaan tulvariskien hallintaa ja varautumista pitkäaikaiseen kuivuuteen.

- Tulvariskien hallinta ja vesihuollon erityistilanteisiin varautuminen otetaan huomioon kaikissa vesistöihin ja vesihuoltoon liittyvissä toiminnoissa.
- Vesihuoltopalvelujen saatavuus ja laatu on varmistettu kaikissa oloissa.
- Vesivarojen käytettävyys ja tila ovat hyvät.
- Vesistöhankkeiden hyödyt toteutuvat ja haitat ovat vähäisiä.

C. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnan kehittäminen

Toiminnan asiakaslähtöinen kehittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaa kehitetään asiakaslähtöisesti niin, että niiden toiminnan lopputulokset vastaavat mahdollisimman hyvin kansalaisten ja elinkeinoelämän tarpeita. Palveluja yhdistetään asiakaslähtöisiksi palveluketjuiksi ja -prosesseiksi. Ohjausmallia kehitetään niin, että kaikki vastuualueet tunnistavat oman roolinsa eri asiakasryhmille tuotettavista palvelukokonaisuuksista.

Strategiakaudella laaditaan yhteinen asiakasryhmittely, johon kaikkien ELYjen asiakaslähtöinen toiminta perustuu.

Asiakkaat löytävät tarvitsemansa palvelut helposti ja hahmottavat ELYn toiminnot ja tunnistavat ELYn roolin alueen kehittäjänä, mahdollisuuksien tuottajana ja luotettavana viranomaisena. Edellä mainitut periaatteet vaikuttavat myös niihin tavoitteisiin, jotka asetetaan yhteistyölle aluehallintoviraston kanssa.

Yhteistyö maakunnan liittojen ja muiden sidosryhmien kanssa

Kehitetään ELYjen yhteistoimintaa maakunnan liittojen, muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jotta alueen yhteiset tavoitteet sekä ministeriöiden ja keskusvirastojen keskuksille asettamat tavoitteet toteutuisivat mahdollisimman hyvin.

ELYt (valtionhallinnon puolelta) ja maakunnan liitot (kunnallishallinnon puolelta) toimivat yhteistyökumppaneina alueiden kehittämisessä. Maakunnan liitot osallistuvat ELYjen strategisten tulossopimusten valmisteluun sekä niitä koskeviin neuvotteluihin. Maakuntaohjelmassa ja sen toteuttamissuunnitelmassa ilmaistaan maakunnan kehittämisen tahtotila. Ne vaikuttavat osaltaan ELYn eri vastuualueiden tavoitteiden määrittelyyn sekä toimintojen ja resursien suuntaamiseen.

ELYt osallistuvat maakunnan liittojen käynnistämien suunnitelmien laatimiseen. Ne koskevat alueellisten pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointia, liikennejärjestelmää sekä laaja-alaisia luonnonvaroja ja ympäristöä.

Metsäkeskusten ja ELYjen toiminnallista integraatiota lisätään. Metsäkeskusten johtaja osallistuu ELYjen johtoryhmään asiantuntijana, kun metsätaloutta koskevia asioita käsitellään. Lisäksi metsäkeskusten johtokuntiin varataan paikka uusien ELYjen edustajille sekä maakunnan liittojen edustajille. Metsäkeskukset osallistuvat myös aluetason strategiseen tulosohtausprosessiin sekä muun muassa ELYjen bioenergiaan, metsäluonnon monimuotoisuuteen ja maaseutuelinkeinojen kehittämiseen liittyvään ohjelmatyöhön.

Yhteistyö ja työnjako aluehallintoviranomaisten kanssa

Se, että valtion aluehallinto muodostuu keskeisiltä osin kahdesta viranomaisesta, merkitsee tehtävien hoitamista organisatorisesti ja hallinnollisesti monipuolisessa ja laajemmassa toimintaympäristössä. Toisaalta tehtävien kokoaminen kahteen viranomaiseen edellyttää viranomaisten tiivistä yhteistyötä horisontaalisissa ja sektorirajat ylittävissä asioissa, kun kokoaminen perustuu selkeään roolijakoon, jossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää alueellista kehittämistä ja aluehallintovirasto alueellista yhdenvertaisuutta.

Yhteistyötä edellyttäviä asioita ovat muun muassa varautumisen yhteensovittaminen, maataloustukien täydentävien ehtojen valvonta, elintarvikeketjun toiminta ja turvallisuus, syrjäytymisen ehkäisy ja peruspalvelujen arviointi.

Lisäksi on otettava huomioon, että uudessa valtion aluehallinnossa opetusministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalan tehtävät ja asiantuntemus jakaantuvat molemmille valtion aluehallintoviranomaisille, mikä edellyttää myös kiinteää yhteistyötä aluehallintoviranomaisten välillä asiantuntijuuden turvaamiseksi. Erityisesti ELYt tukevat aluehallintovirastojen päätöksentekoa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa lupa-asioissa.

Valtion kriisijohtamista käsitelleen työryhmän esityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi yleishallintoviranomaisena elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten valmiussuunnittelua. ELYssä valmiussuunnittelusta ja sen kriisitoimintoihin liittyvästä yhteistyöstä vastaa keskuksen johtaja. Keskuksat osallistuvat alueellisen varautumisen edistämiseksi perustettaviin aluehallintovirastojen johtajan johdolla toimiviin alueellisiin valmiustoimikuntiin, jossa ovat edustettuina kaikki keskeiset aluehallinnon toimijat.

Viestintä

Viestintä tukee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tavoitteiden toteuttamista, luo osaltaan viraston julkikuvaa ja on näkyvä osa asiakaspalvelua. Viestintä on olennainen osa johtamista, asioiden valmistelua, ennakointia ja päätöksentekoa. Ensimmäisinä toimintavuosina viestintä keskittyy erityisesti suunnitelmalliseen sisäiseen ja ulkoiseen muutosviestintään asiakasnäkökulma huomioon ottaen.

Viestinnän onnistuminen edellyttää, että sisäinen ja ulkoinen viestintä on selkeästi järjestetty ja että sitä suunnittelee ja toteuttaa ammattitaitoinen ja riittävä viestintähenkilöstö suoraan ylimmän johdon alaisuudessa. Avoimuuden ja tiedonkulun varmistamiseksi viestinnän edustaja kuuluu viraston johtoryhmään.

Viestinnän peruseräitä ovat luotettavuus, kattavuus, oikea-aikaisuus ja tasapuolisuus. Viestintä tuottaa ja jakaa tietoa, jonka avulla kansalaisilla ja yhteisöillä on edellytykset saada mahdollisimman totuudenmukainen kuva viranomaisten toiminnasta ja mahdollisuudet vaikuttaa viraston valmisteilla oleviin asioihin

sekä valvoa omia etujaan ja oikeuksiaan. Viestintä on ymmärrettävää ja tarvittaessa eri asiakasryhmille kohdennettua.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten viestintä noudattaa tasapuolisuutta sekä alueellisesti, kielellisesti että eri vastuualueiden välillä. Viestinnässä haetaan aktiivisesti synergiaa ja yhteistyökumppaneita yli vastuualueiden rajojen, jotta monimutkaiset, laajat ja eri vastuualueita koskettavat asiakokonaisuudet pystytään ymmärrettävästi ja selkeästi kertomaan tietoa tarvitseville. Viestinnän tehokkuutta lisätään erilaisilla verkostoilla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten verkkopalvelun on oltava helppokäyttöinen ja sovitettava vuorovaikutteiseen viestintään. Valtakunnallisen tasapuolisuuden vuoksi verkkopalvelun on oltava rakenteeltaan ja osin sisällöltään yhdenmukainen koko maassa, mutta sivuilla on silti säilytettävä myös alueellinen näkökulma.

Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten viestintä on toteutettava siten, että

- kansalaisten, sidosryhmien ja muiden asiakkaiden palvelut paranevat
- laadukkaat viestinnän palvelut ja yhtenäiset toimintatavat turvataan tasapuolisesti ja yhdenmukaisesti kaikilla alueilla ja maan eri osissa
- viestinnän toiminta tehostuu
- viestinnän ohjaussuhteet toimivat
- vuorovaikutus asiakkaiden kanssa toimii ja saatua palautetta hyödynnetään.

Johtaminen ja toimintakulttuuri

Ohjaavat ministeriöt, keskusvirastot ja ELYjen johto turvaavat ohjauksellaan keskus-
toiminnan häiriöttömän toiminnan, asioiden käsittelyn ja päätöksenteon.

ELYistä rakentuu erilaisia sen mukaan, mitkä vastuualueet kuhunkin keskuksen kuuluvat ja mitä erikoistumistehtäviä niihin sijoitetaan. Keskuksat voivat siten hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella. Näillä järjestelyillä tehostetaan keskusten toimintaa sekä henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parannetaan palvelujen saatavuutta tai turvataan tehtävissä tarvittava erityisasiantuntemus. Keskuksat ja niiden eri vastuualueet toimivat keskenään verkostomaisesti.

ELYjen käynnistämässä yhtenä tärkeänä tavoitteena on synergisten toimintojen löytyminen ja uuden organisaation oman identiteetin luominen. ELYjen johtamisjärjestelmän tulee tukea keskuksen yhteisen identiteetin syntymistä ja sisäisten synergisten toimintojen tunnistamista ja kehittymistä. Eri vastuualueita yhdistävät synergiat voivat löytyä esimerkiksi ELYn omien ominaispiirteiden ja vahvuuksien pohjalta. ELYjä kehitetään organisatorisesti ja toiminnallisesti. Toimitilojen osalta pyritään luomaan mahdollisimman yhtenäinen keskus, jossa eri vastuualueiden toiminta tukee toisiaan.

Tasa-arvon, osallisuuden, syrjimättömyyden, hyvien etnisten suhteiden ja yhdenvertaisuuden edistämisen periaatteet sisällytetään kaikkeen toimintaan. Työelämän ja koko yhteiskunnan monimuotoisuutta hyödynnetään.

Henkilöstöpolitiikka

Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin siirtyvä henkilöstö siirtyy niihin niin sanottuina vanhoina työntekijöinä. Eri hallinnonaloilta siirtynyttä henkilöstöä koskevat yhtenevät periaatteet ja menettelytavat. Yhtenäiset organisaatiokulttuurit varmistavat eri paikkakunnilla työskentelevän henkilöstön mahdollisimman samantyyppiset työskentelyolosuhteet. Valmistellaan koko henkilöstöä koskeva, oikeudenmukainen ja kannustava palkkausjärjestelmä, joka edistää myös keskusten kilpailukykyä työnantajina.

Tulokset syntyvät osaavalla henkilöstöllä. Osana keskusten toiminnan suunnittelua laaditaan henkilöstösuunnitelmat, joissa määritellään muun muassa minkälaista osaamista ja minkälainen henkilöstörakenne tarvitaan sekä käynnistetään tarvittava perehdyttäminen ja tutustuminen uuteen keskukseseen. Lisäksi suunnitellaan osaamisen siirtämisen ja muut osaamisen turvaamisen keinot, jotka varmistavat osaamisen säilymisen ja kehittymisen keskusten tarpeita vastaavasti.

III Tavoitteiden toteuttamiseen liittyvät resurssilinjaukset

Strategia-asiakirjan tavoitteita toteutetaan valtiontalouden kehysten ja talousarvioiden puitteissa.

A. Hallinnonalakohtaiset voimavarataulukot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot vuodelle 2010 esitetään talousarvioehdotuksessa kesällä 2009 ja vuodelle 2011 talousarvioehdotuksessa kesällä 2010. Talousarviossa ohjaavat ministeriöt asettavat lisäksi keskuksille yleiset vaikuttavuus- ja toiminnan tuloksellisuutta koskevat tavoitteet. Ehdotukset tulevat julkisiksi sen jälkeen kun valtionvarainministeriö on antanut talousarvioesityksensä.

Toimintamäärärahaehdotuksesta vuodelle 2010 on sovittu ohjaavien ministeriöiden talousarviovalmistelun yhteydessä ja se on esitetty niiden hyväksymässä muodossa tämän asiakirjan ei-julkisessa liitteessä.

B. Ministeriöiden ohjauksessa olevat substanssimäärärahamentit

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kautta suunnataan osittain tai kokonaan eri ministeriöiden pääluokassa olevia substanssimäärärahoja voimassa olevan lainsäädännön, hallinnonalan strategisten linjausten ja erilaisten ohjelmien perusteella. Keskeisiä kansallisia rahoitusvälineitä ovat muun muassa:

Sisäasianministeriö: Valtion korvaukset kunnille entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden toimeentulotuen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksista, pakolaisten kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä ja sosiaali- ja terveydenhuollosta kunnille aiheutuvien kustannusten laskennallisista korvauksista, pakolaisten toimeentulotuen, tulkkipalvelujen ja erityiskustannusten korvaamisesta sekä kuntaan sijoitettujen tai kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien sosiaali- ja terveys- sekä muiden palveluiden järjestämisestä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaukset maksetaan kunnille ELYjen kautta.

Opetusministeriö: ELYjen kautta suunnataan valtion rahoitus yleissivistävän koulutuksen ja kirjastojen sekä osin vapaan sivistystyön ja liikuntatoimen perustamishankkeisiin. Lisäksi ELYjen kautta suunnataan osittain rahoitus opetustoimen henkilöstökoulutukseen.

Maa- ja metsätalousministeriö: ELYjen kautta suunnataan maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (lainavaltuus), kalakannan hoitovelvoitteita ja eräitä muita kalatalouden määrärahoja sekä vesihuollon ja tulvasuojelun tukemiseen määrärahat.

Pääosin ELYjen kautta suunnattavia myöntövaltuuksia ovat EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen ja vastaava valtionrahoitus. Vastaavia pääosin ELYjen kautta suunnattavia määrärahoja ovat kalatalouden edistämisen rahoitus ja elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan EU- ja kansallinen rahoitus. Lisäksi osittain ELYjen kautta suunnataan maatalouden ympäristötuki, vesivarojen käytön ja hoidon menot sekä eräät valtion maksettavaksi määräytyt korvaukset.

Liikenne- ja viestintäministeriö: ELYjen kautta suunnataan osa perusväylänpidon rahoituksesta perustienpidon osuus (maanteiden suunnittelu, kunnossapito ja alueelliset investoinnit), maanhankinnan rahoitus, yksityisteiden valtionapu, osa joukkoliikenteen ostoista sekä saariston yhteysalusliikenteen ostot.

Työ- ja elinkeinoministeriö: Osittain ELYjen kautta suunnattavaa valtionrahoitusta ovat lainat ja avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen sekä työllisyysperusteinen investointirahoitus. ELYjen kautta suunnataan lisäksi pääosa valtionrahoituksesta yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin sekä niiden kansainvälistymiseen, työllistämisen, koulutus- ja erityistoimien rahoituksesta, alueellisesta kuljetustuesta, energiatuki sekä TE -toimistojen toimintamenot. Lisäksi Kainuun maakunta -kuntayhtymä osoittaa Kainuun ELYlle Kainuun kehittämisrahaa Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti.

Ympäristöministeriö: ELYjen kautta suunnataan pääosa luonnonsuojelun alueiden hankinta- ja korvauksiin sekä ympäristötöihin käytettävistä määrärahoista. Avustukset rakennusperinnön hoitoon, ympäristönsuojelun edistämiseen, ympäristökasvatukseen ja ympäristönhoitoon sekä eräät luonnonsuojelun määrärahat suunnataan lisäksi osittain ELYjen kautta.

Lisäksi eri hallinnonalojen strategisia linjauksia tuetaan EU:n rakennerahastovaroin ja vastaavalla valtion rahoitusosuudella rakennerahasto-ohjelmissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Määrärahat on budjetoitu TEM:n pääluokkaan.

C. Tuottavuustavoitteiden toteuttaminen

Valtiontalouden kehyspäätöksen 26.3.2009 mukaan valtion tuottavuusohjelmaa toteutetaan aiemmin päätetyllä tavalla siten, että valtion työvoimatarvetta voidaan vähentää vuoteen 2011 mennessä 9 645 henkilötyövuodella ja tämän lisäksi vuoteen 2015 mennessä 4 800 henkilötyövuodella. Hallitus jatkaa valtion tuottavuusohjelman toteuttamista ja täsmentää tässä kehyspäätöksessä uusien, vuoden 2015 loppuun mennessä toteutettavien toimenpiteiden kohdentamisen hallinnonaloittain.

Ohjelman toteuttaminen on välttämätöntä muiden sektoreiden tulevan työvoimatarpeen kohtuulliseksi tyydyttämiseksi ja kansantaloudelle haitallisen palkkilipailun välttämiseksi. Suurten ikäluokkien eläkkeelle jääminen tarjoaa tähän lähivuosina ainutkertaiset mahdollisuudet. Muuttuneen taloustilanteen ja siitä johtuvien valtiontalouden menopaineiden takia on entistä tärkeämpää, että tuottavuusohjelma toteutetaan tehostaen valtionhallintoa, säästäten toimintamenoja ja lisäten

mahdollisuuksia kohdentaa menoja uudelleen. Tietotekniikan nykyistä parempi hyödyntäminen korostuu tuottavuuden parantamisen keinona.

Tuottavuusohjelman toteuttamisen lähtökohtana on, että taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla tapahtuvat irtisanomiset voidaan välttää, kun noudatetaan niitä periaatteita ja menettelytapoja, jotka on valmisteltu yhteistyössä valtion henkilöstöä edustavien järjestöjen kanssa: 23.3.2006 on tehty periaatepäätös ja 6.11.2007 muutostilanteita koskeva valtiovarainministeriön ohje. Tuottavuustoimenpiteiden seurauksena syntyvä henkilöstötarpeen vähentäminen sovitetaan yhteen työurien pidentämistavoitteen ja luonnollisen poistuman kanssa.

Valtion aluehallinnon tuottavuutta parannetaan osana valtion aluehallintouudistusta, jonka tuottavuustavoitteet on sisällytetty kehyspäätökseen aluehallinnon uudistushankkeen valmisteluryhmän ehdotusten pohjalta. Tavoitteena on, että henkilöstötarve alenee vuoteen 2015 ulottuvalla kaudella yhteensä 640 henkilötyövuotta. Lisäksi aluehallintovirastoissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa toteutetaan niihin siirtyvien tehtävien myötä muilta hallinnonaloilta siirtyvät tuottavuustavoitteet.

Vuodet 2010–2011

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin koottaviin tehtäviin ja toimintoihin eri hallinnonalojen suunnitelmissa kohdennetut, vuoden 2011 loppuun mennessä toteutettavat, henkilötyövuositarpeen vähennykset siirtyvät toteutettaviksi uusissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Näiden yhteenlaskettu suuruus on 372 henkilötyövuotta. Lisäksi aluehallinnon uudistamisen mahdollistamana keskuksiin kohdistuu 45 henkilötyövuoden vähennystavoite 2010–2011.

Vuodet 2012–2015

2012–2015 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin kohdistuu aluehallinnon uudistamisen mahdollistamana 545 henkilötyövuoden vähennystavoite.

Toimenpiteet

Ohjaavien ministeriöiden päätösten mukaisesti tuottavuustavoitteiden saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet liittyvät seuraaviin kokonaisuuksiin:

1. toimipaikkaverkko, organisaatorakenne, johtamistoiminnot ja erikoistuminen
2. palvelurakenteiden kehittäminen,
3. tehtävien uudelleen järjestäminen,
4. talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon sekä muiden tukitehtävien organisointi
5. hankintatoimen kehittäminen, palvelujen tarkoituksenmukainen tuottamistapa ja lisäksi muut vielä määrittelemättömät toimenpiteet
6. kenttätöyön yhdistäminen ja tehtävien uudelleenjärjestelyt.

Tekijät Författare Authors Organisations- och styrgruppen för närings-, trafik-, och miljöcentralen ordförande Kalle J. Korhonen sekreterare Tarja Reivonen och Mikko Kuoppala	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Juni 2009 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä 19.1.2009 Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title Strategidokument för närings-, trafik- och miljöcentralerna 2010–2011		
Tiivistelmä Referat Abstract <p>Strategidokumentet för närings-, trafik- och miljöcentralerna är ett nytt styrmedel som har tagits i bruk i samband med regionförvaltningsreformen (ALKU). Strategidokumentet är en gemensam uppfattning, som ministerierna och de styrande centralförvaltningsmyndigheterna för närings-, trafik- och miljöcentralerna har bildat, om hur de riksomfattande målen kan anpassas till den regionala verksamheten. Dokumentet syftar till att samordna målen för de olika förvaltningsområdena och förbättra verksamhetsbetingelserna för regionförvaltningen samtidigt som det ger mer skärpa åt den strategiska styrningen av regionerna.</p> <p>Närings-, trafik- och miljöcentralernas omvärld medför många utmaningar när centralernas verksamhet ska inledas. Globaliseringen, klimatförändringen och befolkningens åldrande är megatrender som i hög grad påverkar centralernas verksamhet och som kräver anpassningsmedel. Dessutom återspeglas krisen i världsekonomin allt mer i Finland och medför avsevärda utmaningar när centralerna ska inleda sin verksamhet.</p> <p>Utifrån utmaningarna i omvärlden har följande strategiska mål satts upp för närings-, trafik- och miljöcentralerna för 2010–2011: A. Främja den regionala konkurrenskraften och befolkningens välfärd, B. Stävja klimatförändringen och främja en hållbar utveckling och C. Utveckla närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhet. För att målen ska uppfyllas kanaliseras substansanslag i de olika ministeriernas huvudtitel via centralerna i enlighet med gällande lagstiftning, de strategiska riktlinjerna för förvaltningsområdet och olika program. Centralernas omkostnader upptas årligen i statens budgetproposition. I dimensioneringen av centralernas personella resurser beaktas besluten om statens produktivhetsprogram.</p> <p>Den organisations- och styrgrupp för närings-, trafik- och miljöcentralerna som hade tillsatts för den fortsatta beredningen av projektet för regionförvaltningsreformen fick bl.a. i uppdrag att fram till den 31 mars 2009 utarbeta ett förslag till strategidokument för närings-, trafik- och miljöcentralerna. För detta ändamål tillsatte arbetsgruppen en underarbetsgrupp bestående av representanter för de styrande ministerierna under ledning av arbets- och näringsministeriets representant. Utkastet till dokumentet behandlades i de grupper som är anknutna till beredningen av ALKU-projektet, på de ministerier som styr närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM) och sändes för kommentar till de regionala NTM-förändringsgrupperna.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: konsultativ tjänsteman Tarja Reivonen, tfn 010 60 64942</p>		
Asiasanat Nyckelord Key words närings-, trafik- och miljöcentralerna, strategisk styrning, mål, regionförvaltningsreform		
ISSN 1797-3554	ISBN 978-952-227-217-234-8	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 38	Kieli Språk Language Suomi, finska, finnish	Hinta Pris Price 13 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Tekijät Författare Authors Organisation and Steering Group for the Centre for Business and Industry, Transport and the Environment Chairman Kalle J. Korhonen Secretaries Tarja Reivonen and Mikko Kuoppala	Julkaisuaika Publiceringstid Date June 2009	
	Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
	Toimielimen asettamispäivä 19.1.2009 Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title 2010–2011 Strategy Document for the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment		
Tiivistelmä Referat Abstract The Strategy Document for the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment is a new steering tool introduced as part of the Reform Project for Regional Administration (ALKU project). This Strategy Document was drawn up through cooperation between ministries and central government authorities steering the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment. The aim was to coordinate the objectives of various administrative sectors and improve the operating conditions of regional governments, in order to form a view of how nationwide objectives should be applied in regional operations. The document will also serve in sharpening the strategic steering of the regions. The operating environment of the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment poses many challenges for the launch of the Centres' operations. Globalisation, climate change and the ageing of the population are mega trends with a major impact on the operations of the Centres. In fact, methods for adapting to these trends must be sought. Furthermore, the global economic crisis is having a mounting effect on Finland, posing major challenges to the launch of the Centres. Based on the challenges faced within the operating environment, the strategic objectives of the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment for 2010–2011 are as follows: A. Promoting regional competitiveness and the welfare of the population, B. Curbing climate change and promoting sustainable development, and C. Developing the operations of the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment. In order to implement these objectives, substance allocations from the main divisions of various ministries will be targeted via the Centres, on the basis of the legislation in force, the strategic policies of the administrative sector, and various programmes. The operating expenditure of the Centres will be presented on an annual basis in the state budget proposal. Furthermore, the allocation of human resources to the Centres will take account of the decisions applying to the state administration's productivity action plan. The Organisation and Steering Group for the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment appointed for the further preparation of the regional administration reform project was tasked with i.a. preparing the proposal for the strategy document for the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment by 31 March 2009. For this preparation work, the Working Group appointed a sub-committee comprising the representatives of steering ministries, led by a representative of the Ministry of Employment and the Economy. The draft document was handled by groups involved in the preparation of the ALKU project, ministries steering the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment, and was circulated for comments around regional change groups assigned to the Centres for Business and Industry, Transport and the Environment. MEE contact person: Tarja Reivonen, Ministerial Adviser, tel. 010 606 4942		
Asiasanat Nyckelord Key words Centre for Business and Industry, Transport and the Environment, strategic steering, objectives, regional administration reform		
ISSN 1797-3554	ISBN 978-952-227-217-234-8	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 38	Kieli Språk Language Suomi, finska, finnish	Hinta Pris Price € 13
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja 2010–2011

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) toimintaympäristö asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle monia haasteita. Globalisaatio, ilmastonmuutos ja väestön ikääntyminen ovat megatrendejä, jotka vaikuttavat keskeisesti keskusten toimintaan ja joihin on haettava sopeutumiskeinoja. Lisäksi maailmantalouden kriisi heijastuu yhä enemmän Suomeen ja asettaa keskusten toiminnan käynnistymiselle merkittäviä haasteita.

Toimintaympäristön haasteista johdetut strategiset tavoitteet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille 2010–2011 ovat: A. Alueellisen kilpailukyvyyn ja väestön hyvinvoinnin edistäminen, B. Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävä kehityksen edistäminen ja C. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnan kehittäminen. Tavoitteiden toteuttamiseksi keskusten kautta suunnataan eri ministeriöiden pääluokassa olevia substanssimäärärahoja voimassa olevan lainsäädännön, hallinnonalan strategisten linjausten ja erilaisten ohjelmien perusteella. Keskusten toimintamenot esitetään vuosittain valtion talousarvioesityksessä. Keskusten henkilöstöresurssien mitoituksessa otetaan huomioon valtion tuottavuusohjelmaa koskevat päätökset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja on aluehallinnon uudistuksessa (ALKU) käyttöön otettu uusi ohjauksen väline. Strategia-asiakirja on hallinnonalojen tavoitteiden yhteensovittamiseksi ja aluehallinnon toimintaedellytysten parantamiseksi ministeriöiden ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ohjaavien keskushallinnon viranomaisten yhteistyössä muodostama näkemys siitä, miten valtakunnalliset tavoitteet sovelletaan alueelliseen toimintaan. Samalla asiakirja terävöittää alueiden strategista ohjausta. Keskuksia ohjaavat ministeriöt ovat hyväksyneet ELYjen strategia-asiakirjan vuosille 2010–2011 toukokuussa 2009.

Edita Publishing Oy
PL 800, 00043 Edita
Vaihde 020 450 00

Edita asiakaspalvelu
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Edita-kirjakauppa Helsingissä
Kustantajien Kirjakauppa
Sanomatalo, Elielinaukio 1
Puhelin 020 450 2566

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-234-8

Verkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-235-5

